

Vragen en antwoorden voorlichtingsbijeenkomsten buisleidingen

Januari 2011

Vragen over de regelgeving buisleidingen (Bevb):

Waar liggen de PR-knelpunten die gesaneerd moeten worden? Heeft VROM een lijst met alle PR-knelpunten die zij aan de gemeenten kan geven?

>VROM heeft geen lijst met PR-knelpunten. Gemeenten kunnen op basis van de Risicokaart een indruk krijgen waar PR-knelpunten liggen en vervolgens in contact treden met de betreffende leidingexploitant. De verantwoordelijkheid voor het oplossen van PR-knelpunten ligt bij de exploitanten.

Hoe zit het met geprojecteerd kwetsbare objecten die op grond van een bestemmingplan gebouwd mogen worden binnen de PR 10^{-6} contour van een bestaande buisleiding, moeten die ook gesaneerd worden?

>Niet gerealiseerde kwetsbare bebouwing geprojecteerd binnen een PR-risicocontour kan worden wegbestemd als de verwachting is dat die bestemming niet zal worden gerealiseerd. Als wegbestemmen niet mogelijk is en de bebouwing wordt alsnog gerealiseerd, dan is de exploitant verantwoordelijk voor sanering binnen drie jaar na realisatie van de bebouwing. Geprojecteerde kwetsbare objecten maken daarom onderdeel uit van de saneringsopgave van de leidingexploitanten en hun plan van aanpak voor de sanering.

Waar kan een gemeente planschade verhalen als er nog gebouwd kan worden binnen de PR 10^{-6} /jaar contour van een buisleiding volgens het bestemmingsplan?

>Niet gerealiseerde bebouwing geprojecteerd binnen een PR-risicocontour kan worden wegbestemd als de verwachting is dat die bestemming niet zal worden gerealiseerd. Indien de bebouwing wel wordt gerealiseerd is de exploitant verantwoordelijk voor sanering binnen drie jaar na realisatie van de bebouwing. Planschade is dan niet aan de orde.

Wie betaalt de maatregelen aan de buisleidingen voor de sanering van de PR-knelpunten?

>De exploitant betaalt de maatregelen aan de buisleiding om te voldoen aan de PR-grenswaarde in bestaande situaties.

Wat gebeurt er als een exploitant niet binnen drie jaar het knelpunt heeft gesaneerd?

> Artikel 3 stelt dat buisleidingen die niet aan de eisen van het besluit voldoen niet mogen worden gebruikt. De Minister van Infrastructuur en Milieu is bevoegd gezag voor buisleidingen en de VROM-Inspectie ziet namens de minister op de naleving toe. Er zal dan handhavend worden opgetreden.

Waarom is gekozen voor een periode van 5 jaar waarbinnen de bestemmingsplannen bestaande buisleidingen opgenomen moeten hebben als dit nog niet gebeurd is?

>Reeds enkele jaren draagt het rijk uit dat buisleidingen in bestemmingsplannen opgenomen moeten worden uit een oogpunt van goede ruimtelijke ordening. In verband met de nieuwe Wet ruimtelijke ordening zijn veel gemeenten bezig hun bestemmingsplannen te actualiseren en zij nemen buisleidingen daarin mee. Een termijn van vijf jaar is daarom voldoende voor deze verplichting.

Wat beschouwt het Ministerie van Infrastructuur en Milieu bij de GR-aandachtspunten als een hoog en als een laag GR-aandachtspunt? Wanneer is sprake van een problematische situatie?

>Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu vindt een groepsrisico op de oriënterende waarde acceptabel en alles wat daarboven is in principe hoog. Voor het groepsrisico bestaat geen grenswaarde voor sanering. Het groepsrisico moet in bestemmingsplannen worden verantwoord en de exploitant kan gevraagd worden maatregelen te treffen om het groepsrisico te beperken. Het feit dat het GR een oriënterende waarde is met bijbehorende verantwoordelijkheden van verschillende partijen maakt dat er geen eenduidige grens is voor situaties waar maatregelen aan de buisleiding nodig zijn om het groepsrisico te beperken.

Mogen binnen de belemmeringenstrook wel andere buisleidingen worden gelegd?

>Het aanleggen van andere buisleidingen binnen de belemmeringenstrook is niet verboden. Elke buisleiding in een strook moet zelfstandig een belemmeringenstrook hebben die voldoet aan de eis van 5 meter aan weerszijden van de buisleiding, maar daar kan dus wel een buisleiding in liggen. De afstand van de buisleidingen onderling kan minder dan 5 meter zijn (indien dit acceptabel is vanuit veiligheidsoogpunt), mits aan de buitenzijde van de buitenste leiding een belemmeringenstrook van 5 meter aanwezig is. Uiteraard is ook het bestemmingsplan bepalend of meerdere en zoja welke leidingen zijn toegestaan.

Waarom is de term "risicoverhogend object" niet concreet gemaakt in de AMvB?

>De term is ruim gesteld omdat meerdere objecten een risicoverhogend effect kunnen hebben. In de ruimtelijke ordening kan een afweging worden gemaakt in hoeverre dat in de concrete situatie het geval is en ook op welke wijze de risicoverhoging eventueel kan worden beperkt.

Komen er nog Europese richtlijnen voor buisleidingen aan?

>Op dit moment zijn er internationale aanbevelingen voor buisleidingen van de Verenigde Naties. Er zijn op dit moment geen plannen in voorbereiding voor een Europese richtlijn voor buisleidingen met gevaarlijke stoffen.

Structuurvisie buisleidingen:

Voor hoeveel jaar is er nog gasvoorraad in Nederland? Is de aardgasvoorraad straks niet op en reserveren we dan voor niets ruimte voor nieuwe leidingen?

> Bij de transitie naar een duurzame energiehuishouding blijft voor aardgas de komende decennia een sleutelrol weggelegd. De International Energy Agency (IEA) gaat uit van een aandeel van aardgas van 30% in het energiepakket in 2030. Ook de decennia daarna zal nog aardgas nodig zijn. De aardgasreserves van Nederland zullen met het huidige winningstempo over 20 jaar uitgeput zijn. Het Nederlandse energiebeleid voorziet echter in een verschuiving van productie naar import van aardgas (onder meer uit Noorwegen en Rusland) om op die manier een strategische positie op de gasmarkt te behouden ('gasrotonde'). Vooral nog zal transport van aardgas noodzakelijk blijven.

Wie betaalt de planschade als gevolg van het opnemen van leidingstroken in bestemmingsplannen?

>De stroken worden bij voorkeur daar gelegd waar zij geen beperkingen opleggen aan vigerende bestemmingen. Dat betekent dat zij niet over bijv. woonbestemmingen gelegd worden. Het gaat er om ruimte te reserveren maar tegelijk het risico op planschade zo klein mogelijk te houden of uit te sluiten. Veel bestemmingen zijn overigens heel goed mogelijk in combinatie met een leidingenstrook: vormen van agrarisch gebruik, natuur, recreatie, etc. Planschade is dan niet aannemelijk. Indien er toch als gevolg van regelgeving van het Rijk

planschadeclaims worden ingediend, kunnen deze aan het Rijk worden voorgelegd.

Hoe worden de leidingstroken vastgelegd in de bestemmingsplannen?

>Hierover is nog geen beslissing genomen. De gedachten gaan er nu naar uit dat de AMvB Ruimte een hoofdstuk 'Leidingstroken' (of andere titel) gaat bevatten waarin gemeenten verplicht worden bij de aanpassing van het bestemmingsplan rekening te houden met de in een bijlage bij de AMvB of ministeriële regeling opgenomen leidingstroken.

Hoe gaat de Structuurvisie om met cumulatie van risico's in stroken?

>Op grond van het Bevb moeten nieuwe leidingen zodanig worden aangelegd dat het PR op de leiding ligt. Dit geldt ook voor nieuwe leidingen die in leidingstroken komen te liggen. De stroken worden waar mogelijk zo breed gekozen dat leidingen op voldoende afstand van elkaar gelegd kunnen worden om domino-effecten te voorkomen. Daar waar leidingen vanwege gebrek aan ruimte dichter bij elkaar gelegd moeten worden zal de leidingexploitant hiermee bij het ontwerp van de nieuwe leiding rekening moeten houden.

De regelgeving houdt geen rekening met cumulatie van risico's. Het ministerie van IenM is in overleg met de leidingexploitanten hoe gecumuleerde risico's beperkt kunnen blijven. De uitkomsten van dit overleg worden weergegeven in de Structuurvisie.

Hoe worden gemeenten geïnformeerd over de aanwezigheid van stroken op hun grondgebied?

>Het ministerie van IenM (voorheen VROM) heeft de afgelopen twee jaar geprobeerd zoveel mogelijk gemeenten te bereiken door informatiebijeenkomsten, overleg rechtstreeks of via de provincie. In 2009 is ter voorbereiding op de planmer de Notitie Reikwijdte en Detailniveau gepubliceerd. Diverse gemeenten hebben hierop een zienswijze ingediend. Ook later in het proces hebben gemeenten informatie of reacties gegeven.

De planMER, die nu (eind 2010) nog in voorbereiding is, zal tezamen met de Ontwerp-Structuurvisie buisleidingen naar verwachting in het voorjaar van 2011 ter inzage worden gelegd. Hierover zullen alle gemeenten geïnformeerd worden. Alle gemeenten hebben dan de mogelijkheid formeel een zienswijze in te dienen. Naar aanleiding van de uitkomsten van de planMER en de voorbereiding van de besluitvorming in de Structuurvisie zal met gemeenten waar specifieke ruimtelijke situaties of mogelijke knelpunten spelen contact worden opgenomen.

Zijn de leidingstroken ook bedoeld voor andere leidingen dan voor gevaarlijke stoffen en voor kabels (hoogspanning)?

>De Structuurvisie buisleidingen is een rijksstructuurvisie. Het rijk kan hierin alleen regelen wat van een rijksbelang is. Dat wil zeggen dat de leidingstroken (reserveringen) in de Structuurvisie primair bedoeld zijn voor buisleidingen die een nationaal belang dienen. Daarbij gaat het met name om de grotere Gasunie leidingen (zgn. HTL-net) en andere leidingen voor gassen en vloeistoffen die van belang zijn voor het transport over lange afstand (tussen haven- en industriegebieden in Nederland en buurlanden). Daarbij gaat het alleen om het transport van gevaarlijke stoffen. Er zijn geen aanwijzingen dat er bijv. nieuwe hoofdtransportleidingen voor water in de toekomst over langere afstand door Nederland worden aangelegd. Ook de aanleg van andere ondergrondse infrastructuur kan in beginsel niet toegestaan worden, aangezien de stroken beschikbaar moeten blijven voor leidingen voor gevaarlijke stoffen van nationaal belang. De aanwezigheid van hoogspanningslijnen in de strook is niet gewenst in

verband met ongewenste effecten van de elektromagnetische velden op de kathodische bescherming van de (stalen) buisleidingen.

Indien er behoefte is aan het reserveren van ruimte voor leidingen met een regionaal belang is IenM uiteraard bereid mee te denken over afspraken over een gecombineerde of geïntegreerde strook.

Waarom moeten de stroken 70 meter breed zijn?

>Uitgangspunt voor de stroken is: breed waar het kan, smal waar het moet.

De maat van 70 meter is ontleend aan het oude Structuurschema Buisleidingen van 1985. De strook moet plaats bieden voor de reeds aanwezige leidingen (bundeling), een nog niet zeker aantal nieuwe leidingen, voldoende ruimte tussen de leidingen en eventueel de risicocontouren van nieuwe leidingen in die gevallen waarbij 'PR 10^{-6} op de leiding' gezien de aard van de stof niet mogelijk is.

De verwachting is dat een strook van 70 meter voldoende is.

Als er geen ruimte is voor een strook van 70 meter, geldt 'smal waar het moet'.

Een smallere strook zal waarschijnlijk betekenen dat nieuwe leidingen dicht bij bestaande leidingen moeten worden gelegd dan vanuit het vermijden van domino-effecten wenselijk is. Dat betekent dat degene die de leiding legt met de exploitanten van bestaande leidingen nadere afspraken zal moeten maken over de maatregelen die genomen moeten worden om schade aan andere leidingen of de omgeving te voorkomen.

Wie gaat de nieuwe leidingstroken beheren?

> Voor het beheer van de stroken is nog geen partij aangewezen. Onder het beheer van een strook verstaan we de verantwoordelijkheid om er voor te zorgen dat leidingen ongestoord kunnen worden aangelegd, maar ook dat zij zodanig worden aangelegd dat zij elkaar en toekomstige leidingen niet in de weg zitten. Ook kan het beheer van een strook betrekking hebben op het inspelen en reageren op ruimtelijke ontwikkelingen langs de strook en op het beperken van de risico's van de leidingen in de strook.

IenM overlegt met leidingexploitanten over het beheer van de strook en over de vraag wie daarvoor verantwoordelijk is. Dat kan een overheid zijn, een groep eigenaren of een andere vorm.

Wat gebeurt er tijdens de vacuümperiode als de Structuurvisie al wel is vastgesteld, maar de ruimtelijke doorwerking van de leidingstroken nog niet wettelijk in de AMvB Ruimte is geregeld?

> In de periode tussen vaststelling Structuurvisie en inwerkingtreding van een wettelijke regeling ter doorwerking van leidingstroken in bestemmingsplannen zal voorkomen moeten worden dat zich ruimtelijke ontwikkelingen kunnen voordoen die het realiseren van de strook belemmeren. De communicatie nu en in de komende periode rond de inspraak op de ontwerp- Structuurvisie moet er onder meer toe leiden dat gemeenten bekend zijn met de waarschijnlijke ligging van de stroken en daarmee rekening houden. In feite speelt dit ook al in de fase van voorbereiding van de structuurvisie. De Wet ruimtelijke ordening verschaft de minister van IENM de mogelijkheid in het uiterste geval een aanwijzing te geven.

Waarom wordt er niet gekozen voor een inpassingsplan om de structuurvisie wettelijk te regelen maar voor de AMvB ruimte?

> Een inpassingsplan komt onvoldoende tegemoet aan het doel om de leidingstroken te borgen. De stroken zijn er voor bedoeld om daarin nieuwe leidingen van nationaal belang voor gevaarlijke stoffen te leggen; het is niet de bedoeling ze buiten de gereserveerde stroken te leggen. Voor een dergelijke aanpak (normering) is een wettelijke regeling, zoals een AMvB, geschikter.

Bovendien heeft een inpassingsplan een looptijd van 10 jaar, terwijl de Structuurvisie buisleidingen een looptijd van 25-30 jaar behelst. Een inpassingsplan is eigenlijk meer bedoeld voor een concrete activiteit, zoals bijvoorbeeld de aanleg van een nieuw windmolenpark op een bepaalde plek binnen bepaalde tijd.

Het ministerie van IenM wil via de AMvB Ruimte regelen dat er geen leidingen van nationaal belang voor gevaarlijke stoffen buiten de daarvoor aangegeven stroken worden aangelegd. Bij de aanpassing van bestemmingsplannen dienen gemeenten hiermee rekening te houden. Het gaat dus niet in eerste instantie om het bestemmen van een leidingenstrook zelf maar om het vrijhouden van deze strook van activiteiten die het leggen van leidingen in de weg kan staan. Voor een dergelijke aanpak (normering) is een wettelijke regeling, zoals een AMvB, geschikter.

Voor dit doel is een inpassingsplan niet geschikt; dat regelt immers alleen de bestemming van de strook maar kan geen verbod bevatten op het leggen van leidingen buiten de strook. Voor een concrete activiteit, bijv. het leggen van een leiding kan zo nodig wel een inpassingsplan worden gemaakt. In de Gaswet is bijvoorbeeld vastgelegd dat het Rijk het inpassingsplan maakt voor aardgastransportleidingen met een druk boven de 40 bar.

Met welk invloedsgebied voor het GR moet een gemeente rekening houden bij de nieuwe leidingstroken waar nog geen of nu alleen bestaande leidingen in liggen? Welke afstand moet men aanhouden?

> Voor zover nu bekend hebben de grootste aardgastransportleidingen het grootste invloedsgebied in de orde van 400 meter ter weerszijden van de leiding. Van leidingen voor brandbare vloeistoffen is het invloedsgebied kleiner. Het invloedsgebied van leidingen voor andere stoffen dan aardgas of brandbare vloeistoffen wordt in de loop van 2011 bekend, en deze liggen naar verwachting in de orde tussen die voor brandbare vloeistoffen en aardgas. Voor toxische gassen is het nog niet duidelijk.

Aangezien de leidingstroken over het algemeen vooral of tevens bedoeld zijn voor nieuwe aardgastransportleidingen voor het transport van aardgas, is het aan te raden om vooralsnog uit te gaan van het invloedsgebied voor grote aardgastransportleidingen.

Op welke detailschaal zullen leidingstroken in de AMvB Ruimte aangewezen worden?

> In de Structuurvisie zal worden aangegeven hoe in grote lijnen de borging van stroken in de bestemmingsplannen zal verlopen. Daarbij kan het gaan om een exact tracé of om een zeker zoekgebied waarbinnen de gemeente dan nog enige ruimte heeft om een geschikt tracé te vinden.

Hoe zit het met een bestaande buisleiding in een leidingstrook die een grote PR-contour van bv. 130 meter heeft en een kwetsbaar object binnen die PR contour op bv. 120 meter? In feite moet op grond van het Bevb gesaneerd worden totdat het kwetsbare object buiten de PR contour valt, maar daarmee ligt de PR contour van de bestaande leiding nog niet binnen de 70 meter. Hoe gaat VROM daar mee om?

> Volgens het Bevb worden nieuwe leidingen zodanig ontworpen dat de afstand van de grenswaarde (norm) voor het plaatsgebonden risico minder dan 5 meter bedraagt ("PR 10-6 op de leiding"). Dit geldt ook voor nieuwe leidingen in leidingstroken. In de Structuurvisie buisleidingen zal besloten worden of, ongeacht de breedte van de strook, voor leidingen waarvoor het niet haalbaar is dat de PR 10-6 op de leiding komt te liggen (gezien de aard van de stof), de grenswaarde in ieder geval binnen de strook moeten blijven.

Voor bestaande leidingen geldt het Bevb, ongeacht de ligging in een gereserveerde strook of niet. Indien het plaatsgebonden risico van een bestaande leiding in de strook voor een kwetsbare bestemming de grenswaarde overschrijdt, dient de exploitant een maatregel te treffen. Van de exploitant mag verwacht worden dat de maatregel er toe leidt dat de grenswaarde binnen de leidingstrook komt te liggen.

Wordt in de Structuurvisie rekening gehouden met de regionale POP's waar leidingstroken gereserveerd zijn?

> In de Structuurvisie kan rekening gehouden worden met provinciale leidingstroken. Als bekend is wat de wensen zijn van de provincie kunnen eventueel afspraken gemaakt worden over het combineren van nationale en provinciale stroken om daarmee te borgen dat de wederzijdse belangen niet geschaad worden.

Wordt bij de Structuurvisie rekening gehouden met/aansluiting gezocht bij de nieuwe leidingen die Gasunie op dit moment aan het aanleggen is?

> De leidingstrooktracés die in het kader van de planmer door Arcadis worden geanalyseerd op milieu- en natuureffecten zijn voornamelijk gelegen langs Gasunieleidingen (bundeling). Daarbij is ook gekeken naar tracés van recente Gasunieleidingen; de kennis en ervaring die hier is opgedaan kan immers ook nog behulpzaam zijn bij bepalen van de leidingstrook.

Wanneer moeten bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Structuurvisie buisleidingen?

> In de Structuurvisie buisleidingen zal worden aangegeven hoe de leidingstroken in de bestemmingsplannen worden geborgd. De gedachte gaat daarbij nu uit naar een wettelijke regeling in de AMvB Ruimte waarin gemeenten worden verplicht bij het vaststellen van een nieuw of gewijzigd bestemmingsplan rekening te houden met de door het Rijk aangegeven leidingstroken. In deze constructie zou er geen sprake zijn van een specifieke deadline anders dan die van 10 jaar voor het actualiseren van het bestemmingsplan.

Hoe ga ik om met bestemmingsplannen in de omgeving van huidige leidingstroken die nu worden opgesteld?

> In die gevallen doet IenM een beroep op de betreffende gemeente om in het plan rekening te houden met de stroken voor zover bekend. Het gaat het rijk erom dat er een doorgaande verbinding voor nieuwe leidingen mogelijk is; de exacte ligging is minder relevant.

Waarover in dit stadium nog geen uitsluitsel geven kan worden is welke stroken wel en welke niet in de uiteindelijke hoofdstructuur worden opgenomen.

Workshop rekenmethoden en consequentie-onderzoeken transportleidingen

Welke rekenmethode kan ik gebruiken voor buisleidingen met overige stoffen die nog niet onder de werking van het Bevb vallen?

> Er kan op 2 wijzen gerekend worden: via PGS3 ("Paarse boek"), en volgens de recente concept-methodiek voor het Bevb, module D "Overige stoffen". Overleg met IenM en RIVM is hierbij aan te raden.

Workshop Carola rekenmethode voor aardgastransportleidingen

Waarom kunnen gemeenten geen maatregelen invoeren in Carola?

> Omdat het de exploitant is die de maatregelen moet effectueren. De exploitant is verantwoordelijk is voor de keuze van locatiespecifiek passende maatregelen en de borging van de leidingdata (incl. maatregelen).

Op basis van de resultaten van Carola en de RIVM rapporten kunnen gemeenten een inschatting maken welke maatregelen getalsmatig voldoende zijn. De definitieve vaststelling van een maatregel zal vervolgens in overleg tussen exploitant en gemeente geregeld moeten worden.

Komt er ook een gebruikersbijeenkomst?

> Een gebruikersbijeenkomst is voorzien in 2011.

Is het mogelijk de kalibratie meer te automatiseren door bv. het gebruik van TIFF bestanden?

> Dit is een optie indien het merendeel van de gebruikers gebruik maakt van bestanden met hetzelfde TIFF formaat.

Er zijn afwijkingen tussen Carola en het RRGs (Risico Register gevaarlijke Stoffen) geconstateerd, waar kan ik dit melden?

> Het RRGs geeft een eerste screening, Carola uitkomsten kunnen de locatiespecifieke maatregelen in meer detail hebben gewaardeerd. Afwijkingen kunnen worden gemeld bij het ministerie van IenM, directie Risicobeleid. Deze zullen dan worden doorgegeven aan de Landelijke Beheersorganisatie van de risicokaart.

Hoe moet ik omgaan met exploitanten die vaak een te korte houdbaarheidsdatum van de data hanteren?

> De houdbaarheidsdatum is de inschatting geweest van de exploitant. Mocht een te korte houdbaarheidsdatum voor de leidingdata veelvuldig voorkomen, dan kan dit worden gemeld bij het ministerie van IenM of RIVM. Die bespreekt dit vervolgens met de exploitant.

Hoe moet je omgaan met risicoverhogende objecten, zoals bijvoorbeeld windturbines?

> Faalkansverhoging ten gevolge van risicoverhogende objecten zal -als dat van toepassing is- buiten Carola om moeten worden ingebracht. Dit kan bijvoorbeeld door het exporteren van het plaatgebondenrisicogrid en dit te bewerken.

Kan de afstand voor 100% letaal in Carola beschikbaar worden gemaakt (in verband met verantwoording GR)?

> Dit punt wordt opgenomen op de lijst met wensen voor de ontwikkeling van het rekenprogramma.

Kan er een optie in Carola komen om GR-curven met elkaar te vergelijken?

> Nee, dit is technisch lastig te realiseren omdat dan alle combinaties van curven mogelijk gemaakt moeten worden. Dat betekent een vergelijking van leidingen, populatie en stationing. Wel kan dit handmatig eenvoudig worden opgelost. Voor beide casussen kunnen de FN-punten worden geëxporteerd naar MS Excel. In MS Excel kunnen de curven naast elkaar worden weergegeven over elkaar heen worden gelegd.

Kunnen er fictieve leidingen worden ingevoerd om bijvoorbeeld te rekenen aan GR bij bebouwing rond leidingstroken uit de structuurvisie?

> Nee, er kunnen alleen leidingdata van leidingexploitanten worden ingevoerd. Er zijn veel leidingparameters die de risicocontour beïnvloeden.

Wie mogen er aanvragen doen (voorbeeld projectontwikkelaars ten behoeve van ruimtelijke onderbouwing of bestemmingsplanprocedures)?

> De brancheorganisaties VELIN en NOGEPa hebben een procedure opgesteld

waarin zij aangeven hoe exploitanten met het aanvragen van leidinggegevens omgaan. Zij richten zich hierbij op het bevoegd gezag zoals de departementen, provincies en gemeenten. Deze procedure is op de NOGEPA website en RIVM website te vinden.

Vanaf waar dient het invloedsgebied bepaald te worden?

>Doorgaans wordt hierbij uitgegaan van het hart van de leiding.

Natgas

Wat is het verschil tussen nat gas en droog gas?

>Nat gas is gas dat rechtstreeks uit de grond komt en condensaat bevat dat er nog uitgehaald moet worden. Als er meer dan 20% condensaat in gas zit is er sprake van nat gas en onder dat percentage is het droog gas.

Welk rekenprogramma moet je gebruiken voor nat gas?

> Een leiding voor te nat gas (waar Carola dus nog niet voor gevalideerd is) wordt of gelijkgesteld aan een K1-leiding en moet dus berekend worden met Safeti.NL, of er moet aangetoond worden dat Carola ook voor deze specifieke situatie gebruikt kan worden (te valideren). Hierover is vooroverleg met RIVM/ IenM noodzakelijk.

Workshop Handboek buisleidingen in bestemmingsplannen:

Moet er bij een conserverend bestemmingsplan ook een verantwoording van het GR plaatsvinden?

>Ja, ook een conserverend bestemmingsplan moet een verantwoording van het groepsrisico bevatten. Dit betekent dat voor zover de hoogte van het groepsrisico niet bekend is, de hoogte van het GR berekend moet worden bij de voorbereiding van het consoliderende bestemmingsplan. In de ministeriële regeling is aangegeven dat als het GR kleiner is dan 0,1 van de oriënterende waarde of de toename van het GR kleiner is dan 10% én de oriënterende waarde niet wordt overschreden, het groepsrisico slecht beperkt verantwoord hoeft te worden. De verantwoording wat betreft de mogelijke maatregelen van de exploitant, andere ruimtelijke ontwikkelingen of mogelijkheden in de nabije toekomst kan in dat geval achterwege gelaten worden.

Moet je ook het GR verantwoorden bij een verlaging van het GR?

>Ja, het is belangrijk om in het bestemmingsplan inzichtelijk te maken hoe de veiligheidssituatie is en op welke wijze deze kan worden of is verbeterd.

Wat als een gemeente in haar eigen EV beleid een GR nastreeft dat lager is dan 1x de oriënterende waarde?

>Het staat een gemeente vrij om een strenger veiligheidsbeleid te voeren en dat te verantwoorden in bestemmingsplannen. De consequenties van dat strengere beleid zijn ook aan de gemeente om af te wegen. Het besluit voorziet daar niet in.

Workshop handhaving bestemmingsplannen door de VROM-Inspectie

Vragen over advies brandweer

Wat kun je opnemen in bestemmingsplan uit het advies van de brandweer? Wat te doen met die delen van het advies van de regionale brandweer waar je weinig mee kunt?

>De brandweer adviseert over mogelijke maatregelen vanuit haar expertise in het voorkomen en bestrijden van rampen. Niet alle maatregelen kunnen in de planregels worden geborgd, daarvoor moeten zij 'ruimtelijk relevant' zijn. Niet ruimtelijk relevante maatregelen kunnen op andere wijze worden geborgd. Het

vooroverleg is bedoeld om ook hierover met de brandweer van gedachten te wisselen en onderling uit te spreken wat in het juridische deel van het bestemmingsplan kan worden geregeld en wat op een andere wijze moet worden geborgd. Bijvoorbeeld via een convenant of een privaatrechtelijke overeenkomst. Ook is het denkbaar dat maatregelen worden geborgd door het reserveren van financiën in een grondexploitatieplan of -overeenkomst.

Een advies van de brandweer vormt de basis voor de groepsrisicoverantwoording. Het advies biedt de gemeenteraad inzicht in welke mogelijkheden er zijn om de gevolgen van een calamiteit zoveel mogelijk te beperken. De gemeenteraad heeft uiteindelijk de bevoegdheid om het groepsrisico te verantwoorden en daarmee een afweging te maken over de voorgestelde maatregelen van de brandweer. Het spreekt voor zich dat die afweging gemotiveerd in het ruimtelijk besluit is na te lezen.

Sanering

Verzekert het raadsbesluit dat een knelpunt binnen drie jaar wordt opgelost?

>Ja. Via het Bevb is wettelijk geregeld dat PR-knelpunten binnen 3 jaar worden gesaneerd. Vooruitlopen op die sanering is toegestaan. De Raad kan er dan bij de vaststelling van een bestemmingsplan van uitgaan dat het knelpunt binnen 3 jaar is opgelost.

Hoe kan ik als gemeente inzicht krijgen in de saneringsgevallen en plannen die in mijn gemeente spelen?

>U kunt de risicokaart raadplegen om een indicatie te krijgen over de potentiële knelpunten PR en aandachtspunten GR en vervolgens in contact treden met de betreffende leidingexploitant. IenM beschikt niet over een lijst met alle knel- en aandachtspunten. Dat kan ook niet omdat het bepalen van de exacte situatie via uitwisselen van gegevens tussen exploitant en gemeente tot stand moet komen.

Groepsrisico

Er is sprake van een bestaande leiding; een initiatiefnemer wil iets; bij wie ligt de verantwoording?

>De initiatiefnemer zal de hoogte van het GR inzichtelijk moeten maken. De verantwoordingsplicht van het GR ligt altijd bij het bevoegd gezag (meestal de gemeenteraad). Maar de consequenties zullen vervolgens bij de initiatiefnemer komen te liggen.

Waarom moet ik het GR berekenen, die informatie is toch al bekend?

>Het GR is steeds aan verandering onderhevig, mede door ontwikkelingen in de omgeving en binnen het invloedsgebied van de buisleiding. Informatie over de hoogte van het GR is dus snel verouderd. Indien zeer recente informatie over het GR beschikbaar is, kan deze uiteraard wel gebruikt worden.

Waarom is er geen praktische ondergrens bij de berekening van het GR? Bij luchtkwaliteit wordt gewerkt met een wettelijk begrip als "niet in betekende mate".

>De eerste stap is om GR overal inzichtelijk te maken. Om het GR te kunnen verantwoorden moet er inzicht bestaan in de hoogte van GR. De hoogte van het GR wordt ook niet enkel bepaald door de ontwikkeling die met het betreffende bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt. Er kunnen in de omgeving andere ontwikkelingen hebben plaatsgevonden die het GR hebben verhoogd, zodat oude gegevens over de hoogte van GR niet altijd meer actueel zijn. Mogelijk dat in toekomst er een ondergrens kan komen voor de plicht om te rekenen. Daarvoor is het nu nog te vroeg. Daarbij moet bedacht worden dat enkele kleine ontwikkelingen samen wel tot een relevante verhoging van het GR kunnen leiden.

Verder is in de ministeriële regeling aangegeven dat als het GR kleiner is dan 0,1 van de oriënterende waarde of de toename van het GR kleiner is dan 10% én de oriënterende waarde niet wordt overschreden, het groepsrisico slecht beperkt verantwoord hoeft te worden. De verantwoording wat betreft de mogelijke maatregelen van de exploitant, andere ruimtelijke ontwikkelingen of mogelijkheden in de nabije toekomst kan in dat geval achterwege gelaten worden.

Waarom verandert de letaliteitsgrens niet?

>De 1% letaliteitsgrens is een effectgrens en die ligt vast, want die wordt bepaald door de kenmerken van de leiding.

Risicoverhogende objecten

Wat als het bestemmingsplan een windturbine toestaat, die het plaatsgebonden risico met meer dan 10% verhoogt, waardoor een kwetsbaar object binnen de PR contour van een buisleiding komt te liggen?

>Als plaatsing van een windturbine op grond van het bestemmingsplan reeds was toegestaan, dan moet de exploitant van de buisleiding de daardoor ontstane saneringssituatie oplossen.

Hoe kan ik rekening houden met risicoverhogende factoren, zoals een nabijgelegen LPG-tankstation?

>De vraag is of in een dergelijk geval sprake is van een risicoverhogende situatie. Dit kan niet algemeen beantwoord worden, maar moet per individueel geval bezien worden.

Veiligheidscontour

Hoe zit het precies met de veiligheidscontour voor gebieden met buisleidingen voor gevaarlijke stoffen?

>Het Bevb sluit aan bij de veiligheidscontour ex artikel 14 van het Bevi. In het gebied van de vastgestelde veiligheidscontour kunnen functies ingepast worden, mits deze functioneel gebonden zijn aan het gebied waarvoor de veiligheidscontour geldt. Binnen de veiligheidscontour kan het bevoegd gezag een hoger risico accepteren voor functioneel gebonden kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. Op deze manier is geregeld dat een functioneel gebonden (beperkt) kwetsbaar object binnen de PR contour van een inrichting is toegestaan. In het Bevb (artikel 16) is geregeld dat wanneer sprake is van zo'n veiligheidscontour deze ook geldt voor functioneel gebonden (beperkt) kwetsbare objecten die zich binnen de PR contour van een buisleiding bevinden.

Risicokaart

Is de Risicokaart up to date?

>Ja, voor zover gegevens nu bekend zijn is dat zo. De risicokaart heeft echter een indicatieve functie. De exacte en authentieke informatie moet bij de leidingexploitant worden opgevraagd.

Waarom staat de 100% letaliteit niet op de Risicokaart (voor professionals), maar alleen de 1% letaliteitafstand?

>Dit punt wordt opgenomen op de lijst met wensen voor de ontwikkeling van de risicokaart.

Waarom is de risicokaart niet authentiek?

>Die gegevens worden als niet authentiek gekenschetst, omdat ze verouderd zouden kunnen zijn en ook slechts een indicatieve functie hebben. Daarom is het van belang altijd de gegevens bij de exploitant op te vragen.

Welke druk staat vermeld op de Risicokaart?

> Hierop wordt de maximale werkdruk in kPa (en bar) weergegeven.

Ruimtelijke ordening

Kan ik de leidingen regelen door bestemmingsplannen partieel te herzien?

> Partiële herzieningen van plannen die niet voldoen aan de standaarden voor bestemmingsplannen zijn op dit moment niet toegestaan. Het Besluit ruimtelijke ordening wordt zodanig aangepast dat partiële herzieningen wel weer mogelijk zijn voor ondergeschikte aanpassingen van bestemmingsplannen. Deze wijziging van het Bro gaat niet zo ver dat nieuwe bestemmingen mogen worden toegekend door een partiële herziening. Een uitzondering geldt voor het toekennen van dubbelbestemmingen. Zodra het gewijzigd Bro in werking treedt, is het inpassen van leidingen met een dubbelbestemming dus mogelijk via een partiële herziening. Dit doet overigens geen afbreuk aan de algemene actualiseringsverplichting van bestemmingsplannen.

In het bestemmingsplan is niets vastgelegd over de druk (ontwerp of werkdruk). Hoe hiermee om te gaan?

> De leidingexploitant kan zowel de werkdruk als de ontwerpdruk van de leiding aan u melden. Aangezien de werkdruk mede het invloedsgebied van de leiding bepaalt is het verstandig een maximale druk in het bestemmingsplan op te nemen. Het Bevb verplicht hier overigens niet toe.

Is er een wettelijke plicht om bij het maken van een bestemmingsplan een WION-melding te doen?

> Nee.

Hoe regel je de PR 10^{-6} in het bestemmingsplan?

> Het Bevb eist alleen dat de leiding inclusief belemmeringenstrook bestemd wordt. De PR contour hoeft niet bestemd te worden. Wanneer de PR contour niet binnen de belemmeringenstrook ligt kan het toch verstandig zijn deze in het bestemmingsplan te regelen. Bijvoorbeeld als binnen de PR contour gelet op de onderliggende bestemming ontwikkelingen kunnen plaatsvinden met een relevante invloed op het GR of indien de bestemming in de nabijheid van de leiding (beperkt) kwetsbare objecten toelaat. De PR contour kan dan door middel van een gebiedsaanduiding worden opgenomen, aan de gebiedsaanduiding zijn planregels verbonden. Zie voor voorbeelden het Handboek buisleidingen in bestemmingsplannen.

Bouwvergunningvrij bouwen

Hoe is de regeling omtrent het bouwvergunningvrij bouwen in relatie tot het Bevb?

> Het vergunningvrij bouwen is met de inwerkingtreding van de Wabo geregeld in artikel 2 en 3 van bijlage II van het Besluit omgevingsrecht (Bor).

Er is sprake van een categorie activiteiten die zowel qua "bouwen" als qua "planologisch gebruik" vrijgesteld zijn van een omgevingsvergunning (artikel 2). Daarnaast is er een categorie activiteiten die alleen qua "bouwen" zijn vrijgesteld van een omgevingsvergunning (artikel 3).

De eerste categorie betreft bijvoorbeeld bijbehorende bouwwerken (met kleine afmetingen) op het achtererf en dakkapellen aan de achterzijde. Niet uitgesloten is dat zo'n bijbehorend bouwwerk een (beperkt) kwetsbaar object is of daar onderdeel van vormt. Voor deze activiteiten bepaalt artikel 5 van de bijlage II dat het bouwen zonder omgevingsvergunning niet is toegestaan indien dit uit het bestemmingsplan volgt vanwege het overschrijden van het plaatsgebonden risico

van 10⁻⁶ per jaar of indien de activiteit plaatsvindt in een belemmeringenstrook van een buisleiding.

De tweede categorie betreft ondermeer bijbehorende bouwwerken (grotere omvang op het achtererf, eventueel ook in gebruik als nachtverblijf) en dakkapellen aan de voorzijde. Voor deze categorie is alleen het bouwen vergunningvrij. Het gebruik moet op grond van het bestemmingsplan zijn toegestaan. Als het bestemmingsplan in overeenstemming is met het Bevb, dan zijn kwetsbare objecten binnen de PR contour van de buisleiding op grond van het bestemmingsplan al uitgesloten.

Of omdat de PR contour binnen de belemmeringenstrook ligt of in het geval de PR contour buiten de belemmeringenstrook ligt er via een gebiedsaanduiding nadere regels gesteld zijn aan het gebruik van gronden binnen de PR contour.

Hoe kan het bouwvergunningvrij bouwen op risicovolle plaatsen worden beperkt?

>Het bouwvergunningvrij bouwen is met de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) geregeld in artikel 2 en 3 van bijlage II van het Besluit omgevingsrecht (Bor). Artikel 5 van die bijlage stelt enkele bijzondere bepalingen waaraan artikel 2 en 3 van de bijlage zijn onderworpen. Artikel 5, lid 4, aanhef en onder b, sluit bouwen zonder omgevingsvergunning (voor zover relevant voor de regels van de AMvB externe veiligheid buisleidingen; hier dus artikel 2 onderdeel 3 van de bijlage) uit in het geval dat de bouwactiviteit plaatsvindt in een ander gebied waarin die activiteit op grond van het bestemmingsplan of de beheersverordening niet is toegestaan vanwege het overschrijden van het plaatsgebonden risico van 10⁻⁶ per jaar als gevolg van de aanwezigheid van een inrichting, transportroute of buisleiding dan wel vanwege de ligging in een belemmeringenstrook ten behoeve van het onderhoud van een buisleiding.

Kun je 'voorwaardelijke' bestemmingen opnemen in je bestemmingsplan waardoor eerst maatregelen genomen moeten zijn voordat er gebouwd mag worden?

>Ja, dat kan.